

TEKI ŹRÓDŁOWE

Obraz stanu wojennego
w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Teki źródłowe

Muzeum Historyczne w Lubinie

Obraz stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Prezentujemy Państwu teleksy, jakie wysyłano z Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Legnicy (KW PZPR) do Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (KC PZPR). Opieramy się na zachowanych materiałach zdeponowanych w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, Oddział Legnica (AP Legnica). Numeracja wskazuje, iż nie wszystkie teleksy się zachowały. Aparat naukowy służy do dalszych prac poznawczych związanych z życiem codziennym w Zagłębiu Miedziowym, a także ma za zadanie ułatwiać odbiór dokumentu.

1982, maj 11
Teleks nr 235

AP Legnica, KW PZPR, sygn. 752
maszynopis

W nawiązaniu do Waszego dalekopisu nr 739 z dnia 10 maja br. informujemy, iż wczoraj odbyło się 6, a dzisiaj tj. 11.05.82 r. zaplanowano dalszych 8 spotkań członków kierownictwa partii i rządu oraz lektorów KC z aktywem robotniczym zakładów pracy województwa legnickiego.

W dniu 10 maja we wszystkich spotkaniach uczestniczyło około 310 przedstawicieli aktywu robotniczego reprezentujących załogi poszczególnych przedsiębiorstw. Spotkania takie odbyły się w Hucie Miedzi „Głogów” (z udziałem tow. Głowczyka), Przedsiębiorstwie Kopalń Rud w Lubinie, Zakładach Kuzienniczych w Jaworze, Zakładach Przemysłu Papierniczego „Dolpakart” w Chojnowie, Zakładach Górniczych „Polkowice” oraz w PKS Legnica.

Dzisiaj tj. 11.05.82 r. odbywają się podobne spotkania w Dolnośląskich Zakładach Metalurgicznych „Dolzamet” w Jaworze z udziałem tow. Bąka, w Zakładzie Metali Nieżelaznych „Legmet” w Legnicy z udziałem tow. Smagały, w Zakładach Górniczych „Konrad” w Iwiniach, gdzie bierze udział tow. Woźniak. Tow. Pajewski bierze udział w spotkaniu z załogą Zakładów Górniczych „Lubin”. W Fabryce Maszyn Budowlanych „Famaba” w Głogowie uczestniczy tow. Wawrzyniak, w Zakładach Górniczych „Rudna” z załogą spotyka się tow. Bojakowski, w Zakładach Przemysłu Lekkiego „Lena” w Złotoryi w spotkaniu uczestniczy tow. Klaczyński a w Hucie Miedzi „Legnica” – tow. Seweryński.

Spotkania odbyły i odbywają się we wszystkich kluczowych i najliczniejszych zakładach pracy z poszczególnych środowisk obejmując różnorodne grupy zawodowe.

Prawie we wszystkich przypadkach, przed spotkaniem z aktywem robotniczym, nasi goście spotykali się z członkami zakładowych komisji socjalnych i oddzielnie z członkami społecznych komisji konsultacyjnych. Spotkania te odbywały się więc z trzema zespołami przedstawicielskimi załogi wymienionych zakładów pracy.

Spotkania z udziałem przedstawicieli centralnych władz politycznych i państwowych przebiegały w atmosferze odpowiedzialności i powagi poruszanej problematyki. Nie zadawano podstępnych pytań ani nie głośzono wypowiedzi wrogich.

W dyskusji dominował nurt rozliczeniowy, sprawa reformy gospodarczej, zagadnienia propagandy w środkach masowego przekazu, a także ostatnie wydarzenia i ich tło społeczno-polityczne. W niektórych wypowiedziach poruszano problematykę spraw wewnętrznych województwa, jak i samego zakładu.

Z wypowiedzi aktywu robotniczego wynika, że prestiżowo wśród załóg traktowany jest problem rozliczenia z byłymi prominentami i decydentami za doprowadzenie kraju

do kryzysu (PKS-Legnica). Rozliczenie aktyw robotniczy uważa za jeden z prestiżowych gwarantów zabezpieczających przed następnymi kryzysami oraz jako podstawowy warunek odzyskania przez partię zaufania społecznego i wiarygodności (Zakłady Papiernicze-Chojnów). Nie budzą bowiem zaufania do gen. Jaruzelskiego i jego zespołu niejasne sprawy i niskie wyroki sądowe, o czym informowała prasa, traktowane jest to przez ogół jako tzw. „odpryski” (ZG „Polkowice”, ZKiMR Jawor, „Dolpakart” – Chojnów).

Wielu zabierających głos podnosiło sprawy związane z uwarunkowaniami i skutkami reformy gospodarczej oraz rodzącym się na tym tle niewłaściwością natury społecznej. Krytykowano obecny system płac funkcjonujący w naszym kraju. Górnicy wyrażali obawę co do obniżki ich dochodów w wyniku przyszłej regulacji płac. Prosili o porównanie zarobków górników węglowych i miedziowych. Krytycznie mówiono o krociowych dochodach tzw. prywatnej inicjatywy oraz o nadmiernej marży np. w gastronomii i u agentów, podając przykład narzutu 160 zł do 1 kg salcesonu – przeciwdziałać temu – stwierdzono – winien progresywny system podatkowy.

W środowisku górniczym z pewnym niepokojem mówiono o zaopatrzeniu na tzw. karty górnicze „g”. Społeczeństwo jest błędnie przekonane, że odbywa się to kosztem mieszkańców województwa, co może wywołać niewłaściwą atmosferę społeczną. Pytano także, dlaczego wojewodowie rozbijają system reglamentacji, podawano negatywne przykłady województw sąsiednich. Zgłaszano także pytania co do zasad funkcjonowania i działalności zrzeszeń w czasie stanu wojennego.

Wiele uwag dotyczyło środków masowego przekazu, a zwłaszcza propagandy telewizyjnej. Zdaniem wielu dyskutantów propaganda w telewizji powinna być pełna, wyrwane z kontekstu czyjeś słowa lub zdania niewiele dają niezorientowanemu społeczeństwu (ZG „Polkowice”). Wiele można zyskać poprzez szybką informację, dla naszych środków przekazu nie mogą być konkurencyjne rozgłosnie dywersyjne Zachodu. Posługując się przykładem wydarzeń z 1 i 3 maja mówiono, że należy szerzej naświetlić tło społeczno-polityczne tych zajęć, inspiratorów oraz ich cele, ukazać pochodzenie społeczne uczestników ulicznych awantur i środowiska, z którymi są związani (PKS Legnica, „DOLPAKART” Chojnów). Mówiono, aby wyważyć proporcje między propagandą sukcesu a propagandą klęski. Przerysowuje się brak perspektyw życia młodych Polaków (PKS Legnica). Wychodzenie z kryzysu naświetlić jako proces długotrwały, ale propagować go z umiarkowanym optymizmem.

Zarzucono systemowi informacji, iż nie podaje skutków prawnych i personalnych ludzi winnych niedociągnięć wskazywanych przez Zespoły Komisarzy Wojskowych (ZKiMR Jawor, ZG „Polkowice”).

W wypowiedziach przewijały się także zagadnienia gospodarności, podawano przykład sprowadzania samochodów z zagranicy, które w porównaniu z naszymi znacznie więcej spalają i potrzeba do nich o cztery opony więcej np. „Kamaz” (PKS Legnica).

W sprawach dotyczących województwa, poza wspomnianym już problemem zaopatrzeniowej karty górniczej, podkreślano trudności w nabyciu niektórych artykułów, a zwłaszcza ziemniaków. Wypowiedzi aktywu robotniczego poszczególnych zakładów pracy województwa legnickiego nie wskazują na uleganie ich załóg wpływom ekstremy „Solidarności” bądź wrogów ustroju socjalistycznego w Polsce. Stąd można wnosić o spokojnym przebiegu pracy bez jej zakłócania akcjami protestacyjnymi w najbliższych dniach.

Z uwagi na to, iż część spotkań jeszcze trwa szczegółową o nich informacje prześlemy jutro.

X X X

W dniu wczorajszym w Komitecie Wojewódzkim PZPR w Legnicy odbyła się narada aktywu społeczno-politycznego województwa, w której uczestniczyli I Sekretarze instancji terenowych, Prezydenci i Naczelnicy, Komendanci i Kierownicy Komisariatów MO oraz Komisarze Wojskowi. Dokonano wszechstronnej analizy aktualnej sytuacji społeczno-politycznej w województwie w kontekście ostatnich wydarzeń w kraju oraz nakreślono główne kierunki działań zarówno dla aktywu partyjnego, jak i dla administracji państwowej i gospodarczej. Stwierdzono, że głównym zadaniem w najbliższym okresie jest likwidacja przyczyn, a nie skutków działalności antysocjalistycznej oraz intensyfikacja partyjnych działań wyjaśniających podłoże ostatnich zająć ulicznych.

Gminne instancje informują nas o niepokojącym zjawisku, jakim jest wyzybywanie się przez rolników indywidualnych macior i cieląt (KG PZPR Kotla).

Na terenie Przemkowa w dniu wczorajszym pojawiła się ulotka z napisem „Solidarność – tak, Jaruzelski – nie”. Na ulotce naklejona była przekreślona fotografia gen. Jaruzelskiego. W podpisie zamieszczono znak Polski Walczącej.

W dalszym ciągu notujemy przypadki propagandy „szeptanej” o planowanej w skali ogólnokrajowej akcji strajkowej w dniu 12 i 13 bm.

W ciągu ostatniej doby na terenie województwa legnickiego nie zanotowano incydentów o charakterze politycznym.

Sekretarz KW PZPR
Zbigniew Korpaczewski

Muzeum Historyczne w Lubinie

Seria wydawnicza:
Teki Źródłowe Muzeum Historycznego w Lubinie

Tom IV
Obraz stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym w dalekopisach 1981–1983

Wstęp, wybór i opracowanie
Marek Zawadka

Opracowanie graficzne
Jacek Świerad

Skład i łamanie
Joanna Wagner-Głowińska, Wydawnictwo GAJT 1991 s.c.

Publikacja w ramach projektu: 40. rocznica stanu wojennego w Zagłębiu Miedziowym 1981–1983, pod redakcją Marka Zawadki

© Copyright by Muzeum Historyczne w Lubinie
Lubin 2021–2023